
Захворювання орбіти, за даними звернень до ДУ «Інститут ОХ і ТТ ім. В.П.Філатова НАМН України» у 2010-2020 рр.

Полякова С. І.

ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова НАМН України» (Одеса, Україна)

Вступ. Розвиток синдрому одностороннього екзофтальму пов'язаний з пухлинами орбіти (первинні, вторинні, метастатичні), гострим і хронічним запаленням, ендокринною офтальмопатією, вродженими аномаліями розвитку, судинними захворюваннями, травмою орбіти та іншим, тому своєчасна диференційна діагностика патологічного стану орбіти дуже утруднена, а від правильного діагнозу залежать не тільки зорові функції, але часом і життя пацієнта.

Мета: проаналізувати частоту зустрічальності захворювань орбіти в Україні, за даними звернень пацієнтів до ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова НАМНУ» за 2010-2020 роки.

Матеріал і методи. Ретроспективний аналіз 2941 історій хвороби пацієнтів з захворюваннями орбіти. Середній вік хворих складав $51,3 \pm 14,5$ років. Жінок було 1949 (66,3%), чоловіків – 992 (33,7%). Обстеження проведено за загально прийнятими та спеціальними методами дослідженнями (ультразвукове сканування, комп'ютерна і магнітно-резонансна томографія з контрастуванням і без). Всі хворі отримували консервативну симптоматичну терапію, 1188 – прооперовані і діагноз верифікований гістоморфологічно. За показаннями виповнено 1016 орбітотомій, екзентерацій орбіти – 172, з них орбітосінуальних – 5. Статистична обробка даних проведена за допомогою програми «Statistics 7,0».

Результати. Жінки хворіють вірогідно (практично в 2 рази) частіше ніж чоловіки ($p < 0,05$). У віці 18-20 років і старше за 80 років проліковано 73 (2,5%) пацієнтів, а більшість пацієнтів – 2868 (97,5%) була активного працездатного віку від 21 до 80 років ($p < 0,05$).

Найчастіше до інституту звертались хворі на ендокринну офтальмопатію – 1005 (34,1%) та з запаленням тканин орбіти як гострим, так і хронічним – 973 (33,1%) випадків, з яких у 142

(14,6%) випадках діагностовано дакриоаденіт. Пухлини орбіти як доброякісні – 373 (45,7%), так і злоякісні – 443 (54,3%) склали 816 (27,8%) випадків. Кісти різного походження (дермоїдні, епітеліальні, холестеотоми) виявлені у 86 (2,9%) хворих, паразитарне ураження (дирофіліаріоз) – у 43 (1,5%), аномалії розвитку судинної системи – у 12 (0,41%), хвороба Вегенера – у 4 (0,14%), саркоїдоз – у 1 (0,03%), посттравматична гематома – у 1 (0,03%) хворого.

Встановлено, що серед доброякісних пухлин (373 хворих) переважали пухлини судинного ґенезу (кавернозні гемангіоми – 185 (49,6%) випадків). Друге місце посіли пухлини нейрогенного походження (невринома, менінгіома, невролемома, нейрофіброма, арахноендотеліома) – 69 (18,5%), далі – доброякісні епітеліальні пухлини слъзової залози (плеоморфна аденома) – 57 (15,3%), фіброми (м'які, тверді, судинні) – 25 (6,7%), рідкісні пухлини орбіти (остеома, мезінхімома, гістіоцитома, ксантогранулома, лейоміома, ембріональна пухлина) – 22 (5,9%) і лімфоїдна гіперплазія тканин орбіти – 15 (4,0%) випадків.

Серед злоякісних пухлин орбіти (443 хворих) переважали пухлини епітеліального ґенезу – 211 (47,6%), із них слъзової залози (аденокарциноми, рак в плеоморфній аденомі, аденокістозний рак) – 48 (22,8%) випадків, рак шкіри і з придаткових пазух носу з розповсюдженням в орбіту – 163 (77,2%). На другому місці – різні злоякісні лімфоми – 169 (38,1%), третьому – метастатичні пухлини – 29 (6,6%), з них у жінок частіше раку молочної залози, а у чоловіків – легенів і простати, четвертому – первинні меланоми – 19 (4,3%), п'ятому – злоякісні пухлини судинного ґенезу (гемангіоендотеліома, гемангіоперицитома, ангіосаркома) – 13 (2,9%), шостому – нейрогенного ґенезу (нейробластома, гліобластома) – 2 (0,5%) випадки. Вірогідної різниці у частоті зустрічальності різних захворювань орбіти за роками дослідження практично не виявлено ($p > 0,05$).

Diseases of the orbit according to the data of appeals to the SI “ Filatov inststute of Eye Diseases and Tissue Therapy National Academy of Medical sciences of Ukraine” in 2010-2020 years

Polyakova S. I.

SI “ Filatov inststute of Eye Diseases and Tissue Therapy National Academy of Medical sciences of Ukraine” (Odessa, Ukrain

A retrospective analysis of 2941 medical histories of patients with orbital disease is presented. The average age of the patients was $51,3 \pm 14,5$ years. There were 1949 (66,3%) women, 992 (33,7%) men. It was noted that women are probably sick (almost 2 times) more often than men and the majority of patients – 2868 (97,5%) were of active working age from 21 to 80 years old. The analysis of orbital diseases according to their genesis showed that patients with endocrine ophthalmopathy and with inflammation of orbital tissues, both acute and chronic, came to the institute most often – 973(33,1%) cases, of which dacryoadenitis was diagnosed in 142(14,6%) cases. Orbital tumors, both benign – 373 (45,7%) and malignant – 443 (54,3%), accounted for 816(27,8%) cases. Cysts of various origins (dermoid, epithelial, cholesteatoma) were found in 86(2,9%) patients, parasitic lesions (heartworm disease) – in 43(1,5%), anomalies of vascular system development – in 12(0,41%), Wegener's disease – in 4(0,14%), sarcoidosis – in 1(0,03%), post-traumatic hematoma – in 1(0,03%) patient. A probable difference in the frequency of occurrence of various diseases of the orbit according to the years of the study was practically not found ($p > 0,05$).

Хірургічні навігаційні шаблони: нові можливості при проведенні декомпресії орбіти в пацієнтів з ендокринною орбітопатією

Риков С. О., Петренко О. В., Прусак О. І.

Інститут післядипломної освіти Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)

Актуальність. За рекомендаціями EUGOGO-2021 (The 2021 European Thyroid Association/European Group on Graves' Orbitopathy guidelines for the management of Graves' orbitopathy), при тяжкому й середньому ступені тяжкості ендокринної орбітопатії (ЕО) застосовують хірургічну декомпресію орбіти. За даними літератури, частота ускладнень хірургічної декомпресії орбіти становить від 9,3% до 35% (найчастіше - поява вторинної диплопії, рідше - ураження підочного нерва, витік спинномозкової рідини, епістаксис, кровотечі в орбіті та ін. [Leong,2009, Sellari-Franceschini,2016]). Оскільки сьогодні пацієнти очікують відмінних функціональних